

somhed for en Gennemgang af, hvad det var, der den Gang foregik.

Ved Valgene i 1914 fik Grundlovs-partierne Flertal saavel i Folketinget som i Landstinget, og derefter blev Grundlovsforslaget straks forelagt i Landstinget i den Skikkelse, i hvilken det tidligere var vedtaget i Folketinget; og da Venstre sammen med det radikale Venstre og Socialdemokraterne var i Flertal i Landstinget, havde det været naturligt, om Grundlovsforslaget uden nogen videre Debat og uden Ændringer dér var blevet vedtaget i Landstinget. Men dette skete ikke. Der blev stillet Forslag om Udvalg. Grundlovsforslaget var fremsat den 21. Juli 1914 og blev saa efter en første Behandling nogle Dage efter henvist til et Udvalg. Saa kom Krigen, og den 10. August 1914 fremkom i et Udvalgsmøde, af hvilket der foreligger officielt Referat, dette Udvalgs Formand, Landstingsmand Jørgen Pedersen, med en Opfordring til at stille hele Forhandlingen angaaende Grundlovssagen i Bero. Jeg blev samme Dag tilkaldt og udtalte mig derimod, det radikale Venstre og Socialdemokraterne vedtog Partibeslutninger derimod; men fra Venstres Side fastholdtes Beslutningen, og den 18. August 1914 stod Hr. Jørgen Pedersen saa bestemt paa dette Standpunkt, at han, da det ikke kunde faa Tilslutning fra alle Sider, forlangte sig fritaget for Hvervet som Udvalgets Formand, hvorefter min Partifælle, Landstingsmand Herman Trier blev valgt i hans Sted.

Men det lykkedes alligevel ikke at faa Forhandlingerne i Udvalget i Gang. før Rigsdagssamlingen sluttede en Maanedes Tid derefter. Den 22. September 1914 afgav Landstingets Udvalg derfor en Beretning, hvori Formanden, Hr. Herman Trier, maatte skrive de triste Ord, at Forhandlingerne ikke var kommet et eneste Skridt fremad; man stod ved Rigsdagssamlingens Slutning akkurat dér, hvor man havde staaet ved dens Begyndelse, og det uagtet Grundlovspartierne havde Flertal i Landstinget. Saa blev igen den 6. Oktober 1914 Grundlovsforslaget fremsat i uforandret Skikkelse i Landstinget. Den 22. Oktober 1914 var der første Gang, tror jeg nok, Udvalgsmøde; i dette var der Spørgsmaal om, hvem der skulde være Formand, og der var foreslaaet paa ny, at vælge Hr. Jørgen Pedersen. Han stillede som Betingelse for at være Formand, at den Fremgangsmaade godkændtes, som han vilde bruge, og denne Fremgangsmaade var, at han ikke vilde sammenkalde til Udvalgsmøde foreløbig, medmindre der

fremstattes Ønsker derom eller der fremkom nye Ændringsforslag, og han udtalte saa: „Der vil da være Lejlighed til, at man fra de forskellige Sider rent privat kan tale sammen om Sagen“ — rent privat kan tale sammen om Sagen —; „skulde det lykkes ad den Vej at opnaa en Forstaaelse baade om Grundlov og Valglov, vil Behandlingen saavel i Udvalget som i Tinget hurtigt kunne tilendebringes“.

Det var Hr. Jørgen Pedersens Ord. Han var den første, der henviste denne Sag til en Forhandling gennem private Samtaler. Det var en Opfordring fra Venstres Side til at se at faa saadanne i Gang. Man godkændte hans Fremgangsmaade; han blev valgt til Formand og sammenkaldte ingen Udvalgsmøder, og Tiden gik lige til den 18. December. Da blev der endelig holdt et Udvalgsmøde, idet de to Landstingsmænd Socialdemokraten Harald Jensen og den Radikale Herman Trier havde anmodet om dog nu at faa et Møde. Paa dette Udvalgsmøde blev det oplyst, at der fra Oktober til over Midten af December aldeles intet var sket i Sagen, og Hr. Jørgen Pedersen som Formand for Udvalget udtalte ifølge det officielt udsendte Referat: „Jeg mener fremdeles ikke, vi skal bringe denne Sag frem til en Kampafgørelse under den nuværende Situation“. Den nuværende Situation var Krigsperioden, og en Kampafgørelse var enhver Afgørelse, som fandt Sted imod Højre — eller maaske hed det nu det konservative Folkeparti; jeg maa bede undskyldte, at jeg ikke har det aldeles præsent, naar Navneforandringen fandt Sted.

Her pegede Hr. Jørgen Pedersen udtrykkelig paa, at han ikke ønskede nogen Afgørelse af denne Saggennemtvunget imod Højre, saa længe Krigsperioden varede, og Mødet i Udvalget den 18. December 1914 hævedes, uden at der ansattes noget nyt Møde. Saaledes var denne Sag standset fra Venstres Side, henvist til private Samtaler, og der forelaa Erklæring om, at Venstre ikke ønskede denne Sag gennemtvunget, altsaa ikke ønskede at gaa sammen med Radikale og Socialdemokrater om at gennemføre den, men ønskede, at den skulde gennemføres saaledes, at Højre eller det konservative Folkeparti var med.

Under disse Omstændigheder var det, at en Henvendelse fra tre konservative Medlemmer af Rigsdagen om at faa nogle Samtaler med tre Ministre blev modtaget. For Resten stod jeg i godt Samarbejde med det ærede Medlem fra Assens om Grundlovssagen — et Samarbejde, som jeg efter